

Izdajatelj in založnik:

Zavod RS za šolstvo

Predstavniki: dr. Vinko Logaj**Uredniški odbor:**

dr. Dragica Čeč, Znanstveno-raziskovalno središče Koper

Bojana Aristovnik, Zgodovinski arhiv Celje

Dragica Babič, Šolski center Celje –

Gimnazija Lava

Jana Bec, Osnovna šola Prule Ljubljana

mag. Mateja Drnovšek Zvonar, Osnovna

šola Polje Ljubljana,

Štefan Harkai ml., Osnovna šola Pučanci

Brigita Praznik Lokar, Osnovna šola Danile

Kumar Ljubljana

Damjan Snoj, Osnovna šola Preserje

dr. Mojca Šorn, Inštitut za novejšo

zgodovino

Srečko Zgaga, Gimnazija Poljane

mag. Manica Maver, Državni tehniški

zavod Žiga Zois, Trst

Kiti Jurica Korda, Gimnazija Dubrovnik

dr. Daniel Wutti, Visoka pedagoška šola,

Celovec

Odgovorna urednica: dr. Vilma Brodnik**Naslov uredništva:** dr. Vilma Brodnik,

Zavod RS za šolstvo OE Ljubljana,

Dunajska 104, 1000 Ljubljana,

tel.: 01/236 31 19, faks: 01/236 31 50,

e-naslov: vilma.brodnik@zrss.si

Urednica založbe: Simona Vozelj**Jezikovni pregled:** Tine Logar**Prevod izveščkov v angleščino:** Ensitra

prevajanje, Brigita Vogrinec Škraba s. p.

Oblikovanje: Studio Aleja d. o. o.**Računalniški prelom:**

ABO grafika, d. o. o., zanj Igor Kogelnik

Tisk: Present d. o. o.**Naklada:** 465 izvodov**Naslovnica:**

Slika na naslovnici simbolizira tragedijo na domačiji Peršman aprila leta 1945.

(Vir: Grafična novela Evelyn Steinhilber & Verena Loisel. Bahoe Books, Dunaj 2018.)

Naročila: ZRSS – Založba,

Poljanska c. 28, 1000 Ljubljana, e-naslov:

zalozba@zrss.si, faks: 01/300 51 99

Naročnina: Letna naročnina (2 številki):

33,00 EUR za ustanove, 24,75 EUR za

fizične osebe; 12,50 EUR za dijake,

študente, upokojenke; cena posamezne

številke v prosti prodaji je 20,00 EUR.

V cenah je vključen DDV.

Priznanje avtorstva-Nekomercialno-Brez predelav

REVIJI NA POT

Nosilna tema tokratne številke revije Zgodovina v šoli so mednarodni kraji spominjanja. Na primeru Peršmanove domačije v Železni Kapli/Bad Eisenkappel na avstrijskem Koroškem takšen spominski kraj predstavljajo dr. Daniel Wutti in Eva Hartmann s Pedagoške visoke šole na Koroškem ter dr. Nadja Dangelmaier z Univerze v Celovcu. Na Peršmanovi domačiji so nacisti aprila leta 1945 zagrešili enega največjih zločinov nad koroškimi Slovenci, ko so pobili skoraj vse člane družine Sadovnik, ki je živela na domačiji in nudila partizanom zatočišče. Zgodovinski spomin na zločin se med koroškimi Slovenci in tudi širše v Avstriji ohranja s pomočjo v muzej preurejene Peršmanove domačije. Za muzej skrbi Društvo Peršman, ki je pripravilo vrsto sodobnih pedagoških dejavnosti, s katerimi predstavljajo zgodovino koroških Slovencev, protinacizma in upora, povezano z aktualnimi temami ozaveščanja o pravicah manjšin ter marginaliziranih skupin, migracijah, civilnem pogumu in demokraciji. Teme so učencem približane z različnimi didaktičnimi in medijskimi pristopi, kot so grafični roman, pričevanja prič časa, pesmi upora, obiski spominskih obeležij idr. Muzej Peršman je zasnovan mednarodno, tako da so k obisku vabljene tudi šolske skupine iz Slovenije, učna gradiva pa so pripravljena tudi v slovenščini.¹

V Sloveniji predstavlja vrhunski mednarodni spominski kraj celotno območje soške fronte iz časa prve svetovne vojne, ki je oblikovano v spominsko krajino, za katero skrbita na slovenski strani Kobariški muzej in Fundacija Poti miru. Sestavljajo jo muzeji na prostem, muzejske zbirke v javnih in zasebnih muzejih, vojaška pokopališča in kostnice, spominska cerkev Sv. Duha na Javorci, kapele, ostanki utrdb in kavern, železnic in druge infrastrukture. Spominska pot je plod skupnega slovensko-italijanskega prizadevanja, da se ohrani zgodovinski spomin na največji spopad na slovenskem ozemlju.

Za inovativno postavitev muzejske zbirke o soški fronti je leta 1993 Kobariški muzej prejel muzejsko nagrado Sveta Evrope. Na slovesnosti ob podelitvi nagrade v Strasborugu je Friedrich Waidacher, poročevalec Odbora za podelitev nagrade evropski muzej leta, povedal:

»/... / V svoji poklicni karieri sem obiskal stotine muzejev in med temi tudi vojne muzeje. Kobariški je prvi, v katerem nisem naletel niti na najmanjšo sled šovinizma, pristranskosti ali poveljevanja. Njegova postavitev je globoko občutena, dotakne se srca in duše obiskovalcev in posreduje sporočilo, ki se ne bo nikoli dovolj pogosto in glasno širilo med ljudmi: vojna je norost, zločin in povzroča zgolj žrtve. /... /«

(Vir: Kobariški muzej. Pridobljeno s <https://www.kobariski-muzej.si/o-muzeju/2018031911000494/nagrade/>.)

Odlomek iz govora povzame glavno sporočilo ohranjene spominske krajine na območju soške fronte, ki se nanaša na spodbujanje življenja v miru in sožitju na območju sosednjih držav Slovenije, Italije, Avstrije in Hrvaške. Spominsko krajino pa množično obiskujejo gostje iz vse Evrope in sveta.

V pričujoči številki revije so v rubriki *Izpostavljamo* objavljeni še: drugi del članka o zgodovinskih obletnicah v kulturi spominjanja (avtorica: dr. Vilma Brodnik, Zavod RS za šolstvo), o aktivni ustni zgodovini v osnovni in srednji šoli s praktičnimi napotki za učitelje (avtorici: dr. Danijela Trškan in Špela Bezjak, Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani), o pomenu ljubljanskega kongresa za mesto in njegove prebivalce (članek je ob 200. obletnici kongresa napisala Simona Kovač, Šolski center Novo mesto), dr. Tina Milavec s Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani pa je napisala članek za pripravo osnovnošolcev na tekmovanje iz znanja zgodovine o pozni antiki na Slovenskem. Rubrika *Izmenjujemo izkušnje* prinaša tri članke, in sicer o geografsko-zgodovinskem terenskem delu po poti nekdanjih mlinov v soteski potoka Kranjšek na Vrheh (avtorica: Tina Počkar, Osnovna šola dr. Bogomirja Magajne Divača), o izvedbi arhivske učne ure na Osnovni šoli Idrija (avtor: Dejan Hvala, Zgodovinski arhiv Ljubljana, Enota v Idriji) in o pilotih v službi domovine (avtorica: Bojana Modrijančič Reščič, Šolski center Nova Gorica). V rubriki *Predstavljamo* pa objavljamo poročila o knjigah avtoric Alenke Starman Alič, Ane Čič in Vilme Brodnik *Zbrali smo pogum, stopili smo skupaj* (poročilo je napisala Larieta Pečoler) ter o knjigi avtorja Ivana Smiljanica *Lovorovi listi in krompir. Prešernov kult v socializmu* (poročilo je napisala dr. Dunja Dobaja). Revijo zaokrožujeta prispevka o sodelovanju Zavoda RS za šolstvo in slovenskih učiteljev z Mémorial de la Shoah iz Pariza (avtor: Vojko Kunaver) in o 3. mednarodni konferenci *Vzgoja za ljubezen za domovine in države* z naslovom *Odgovorno ohranjamo slovensko identiteto* (avtorici: Dragica Motik in Helena Kregar).

Vabljeni k branju in soustvarjanju revije!

Dr. Vilma Brodnik,
odgovorna urednica